

zen in duševno oslabil, da prosi za spričevalo. Dobiti je to spričevalo in pensionirali so moža. Celo življenje mu je bilo pokvarjeno in z malenkostno penzijo se mora še danes preživeti. — Na podlagi teh trditev zahteval je zagovornik dr. pl. Plachki prečitane cele vrste aktov in zaslišanje Adamiča ter drugih prič v svrhu dokaza resnice. Govor dr. pl. Plachkega napravil je na poslušalce kakor na sodni dvor ter porotnike velikanski vtis. Iz vrst poslušalcev so se začeli klicati odobravanja in marsikdo je začuden pogledal, kako to, da se Ogrizek sploh ne skriva.

Zastopnik tožitelja dr. Pipuš bil je seveda proti zaslišanju naših prič. Trdil je, da stoji Adamič pod kuratelo, čeprav ni mogel dobiti dokaza doprinesti. Končno je predlagal nakrat nova dokazila. Dr. pl. Plachki pa je temu nasproti zahteval, da naj se telegrafično v Celju povpraša, ali stoji Adamič pod kuratelo.

Nato se je hotel še Ogrizek sam blamirati. Ostal je in držal nerazumljivi govor. M. dr. je rekel: ako jaz Adamiču rečem, da sem norec, potem on pravi, da sem jaz še večji. Vsi so se župniku smejali.

Po daljšem posvetoivanju je sodni dvor sklenil, da se zaslišajo priče Adamič in tovariši, da se pa razprava v svrhu predlaganja novih dokazil preloži.

Mi se le bojimo, da bi Ogrizek v zadnjem hipu tožbo ne umaknil. Drugače pa pričakujemo glavno razpravo, ki se bo decembra meseca vršila, z mirno vestjo. Kajti razprava bo podala pravo sliko boja proti šoli, ki ga doživljamo z vsakim dnevom na Štajerskem. Na svidenje torej!

Politični pregled.

Politični položaj je do skrajnosti napet. Vsa poznanja, ki so hotela doseči nemško-češko sporazumjenje glede češkega deželnega zbora, so se izjalovila. Ni upati, da bi se torej mir zagotovil. Bržkone bo češki deželni zbor še ta teden zaključen. Vplivalo bo to tudi na državni zbor, kateri se 20. t. m. stvori. Tam hočejo češki radikali združeni s slovenskimi poslanci svojo obstrukcijo nadaljevati in delo i znanprej onemogočiti. Razpust državne zbornice je torej istotako kmalu pričakovati. V štajerskem deželnem zboru se tudi večina pripravlja na odločni nastop proti prvaškimi izživačem. Povsod torej — kriza, povsod nemir! Oj ti srečna Avstrija!

Državni zbor je torej za 20. t. m. sklican. Drugo vprašanje je seveda, jeli bo tudi deloval. Bržkone vršili se bodo veliki viharji, katerih posledica zna biti razpust zbornice in razpis novih volitev.

V deželnem zboru štajerskem nadaljujejo prvaški poslanci svojo gonjo. Komaj se zbornica malo pomiri, ko že pride en Benkovič ali en Verstovšek ter napravi škandal. Seja z dne 6. okt. je bila valed Benkoviča prerano zaključena. In tako gre to izvajanje naprej! Radovedni smo, kdaj bo zbornica potrpekljivo počila.

Tudi na Ogrskem so politične razmere Košutovce tako daleč dovele, da se vsak trenutek lahko katastrofo pričakuje. Ravno se poroča, da je cesar Košutove predloge odklonil. Valed tega

torej ni pričakovati rešitve krize. Tudi tu bode bržkone državni zbor razpuščen.

Obsojeni iredentovci v Trientu je bilo obsojenih 12 iredentovskih Italijanov na zapor od 3 do 1 tedna, ker so pomazali ob priliki slavnosti stoletnice cesarske orle.

Koliko hranilnih vlog upravljajo avstrijski denarni zavodi? Na Avstrijskem upravlja 611 hranilnic (občinskih, okrajnih, deželnih) 4748 milijonov kron, 6375 denarnih zadrug (hranilnic in posojilnic, rajfajzenkov i. t. d.) 1554 milijonov kron hranilnih vlog. Denarne zadruge upravljajo torej že skoraj eno četrtino vseh hranilnih vlog, vključno temu, da so ti zavodi mnogo mlajši, nego so navadne (občinske i. t. d.) hranilnice in banke.

Mlekarake zadruge na Ogrskem. Leta 1897. je bilo na Ogrskem vsega skupaj samo 34 mlekarških zadrug, a po 10 letih, t. j. l. 1907. bilo jih je že 622 z 59.000 člani, ki so imeli 98.000 krav, od katerih se je tem zadrugam prodalo 80 milijonov litrov mleka, da ga predelajo. Iz tega mleka se je dobilo 2½ milijona, kilogramov mleka. Skupni prejemki vseh mlekarških zadrug so znašali tega leta 9.452.654 K.

Primerjajmo! Na Moravskem se je Nemce in Čehe na ta način "sporazumelo", da imajo zdaj Čehi vlogo v roki. Izvršena je namreč nekaka delitev po narodnostih. In posledica? No, posledica je ta, da znaša v deželnem proračunu za l. 1910 primanjkljaj skoraj 14½ milijonov kron. Tudi pri nas na Štajerskem in deloma tudi še na Koroškem zahtevajo prvaški zagriženci takšno delitev, imenovano "sporazumjenje". Štajerska dežela pa spada danes med aktivne dežele avstrijske, to se pravi, njeni dohodki so višji nego njeni izdatki. Potem pa bi v par letih postala pasivna, polna dolgov. Prvaška politika nas pelje vedno v nesrečo, če ne v drugo, nas pa pelje v neznosne dolgove!

Soproga prestolonaslednika knežinja Sofija pl. Hohenberg je bila od cesarja za vojvodino poročnjena in nosi odslej naslov "visokost".

Voleizdajniški proces v Zagrebu je zdaj končan. Od zaradi voleizdajstva obtoženih Srbov so bili obsojeni: Brata Adam in Valerian Pribičević vsak na 12 let težke ječe; Pero Bekić na 8 let; Joko Oreščanin na 7 let; Vaso Jukaš na 5 let; Gajo Živković na 5 let; Peter Petrović na 7 let; Radovan Malobatić na 5 let; Juraj Novaković na 5 let; Milan Barojević na 6 let; Nikolaj Rebrana na 5 let; Stanko Rebrana, Jurij Konca in Stefan Konca vsak na 5 let; Šimon Živković in Antonij Oblaković na 6 let; Stevo Kačar, Milan Corić, Pavel Matjašević in Stevo Radovanović vsak na 5 let ječe. Vsi drugi so bili oproščeni. S tem je ta velikanski proces končan.

Na predsednika Tofta, načelnika združenih držav severne Amerike, poskušili so trije zločinci iz političnih vzrokov napad. Posrečilo se je, to preprečiti in napadalce zaprti. Našlo se je pri njih nabasane revolverje.

Politični umor v Rimu je napadel neki morilec iz političnih vzrokov vojvodo Bonajutto iz Katanije in ga težko ranil.

Zaroto so zopet odkrili v Črnigori. Zarota se obrača proti življenju kneza Nikite. Vlada hoče baje izjemno stanjo proglasiti.

Nemška šola v sv. Lenarta sl. g.

To nedeljo, dne 10. t. m., vrši se v prijaznem trgu sv. Lenarta sredi krasnih slovenskih goric otvoritvena slavnost novo zidane nemške šole.

Zadnji kamen je torej prizidan! Koliko truda, koliko dela in skrbi je bilo treba! In koliko grdega sovraštva, koliko strupenega hujkanja je bilo treba premagati! Kakor divjaki so se vrgli zagriženi nasprotniki na komaj porojeno idejo to nemške šole. Ali vse divjanje ni pomagalo, — danes stoji ponosno poslopje tam na griču kot znamenje naprednega dela in napredne kulture!

Čast vsem, ki so pri tej šoli sodelovali! Čast v prvi vrsti vrlému županu g. Sedminku in njegovemu prijatelju dr. T. Zira-gastu. Imena teh dveh moža zapisana sta z zlatimi črkami v zgodovini te šole. Čast pa tudi vsem drugim, naprednim nemškim poslancom, darovalcem in sploh vsem, ki so sodelovali in sookrbeli.

Ti, nova nemška šola, pa cveti in napreduje, ljudskemu razvoju v prid, šestlenu raskemu okraju v čast! Bodi mala trdnjava, v kateri živi nesmrtni napredni duh in povej poznejšim rodovom o naših bojih...

Zivela nova šola!

Dopisi.

Dobro pri Celju. Naznanim Vam, da smo 20. septembra pokopali blagega mladeniča Ignacija Polenek. Kal boleznij je dobil v Črnomlju na Kranjskem leta 1907 konca julija; nadihal se je strupenega prahu od modre galice; od tega časa je hiral vedno naprej. Lansko leto konca majnika ga je hudo prijel; od treh zdravnikov je bil preiskan; 28. majnika je dobil zdravila od večih zdravnikov, pa vse zastoj. Pretrpel je voljno svoje bolečine, bil 3. previden z sv. zakramenti; zadnjokrat 16. septembra ob 9. uri zjutraj. 17. ob pol 11. uri po noči je izdihnil svojo blago dušo v roke svojega stvarnika. Bil je mladenič, da je malo takšnih. Rojen je bil 1. julija leta 1883. Bil je namenjen, da bi bil prevzel od očeca težko breme gospodarstva, ali Bog je sklenil, da je moral umreti. On ni bil nikdar v nobeni slabi tovaršiji ali v krčmi; bil je močna podpora svojim staršem. Da so ga ljudje radi imeli, je dokaz, ko je na mrtvaškem odru počival in ga je mnogo ljudi prišlo kropit in mu vošit večni mir in pokoj. Vskaku so stopile solze v oči; na dan pogreba ga je spremljalo mnogo ljudi; kateri pa toliko bolj žalujejo za njim, so že oslabei starši, brata in sestra. Lahka mu zemlja, svetila mu večna luč!

Hoče. Bil je mir med nami, duhovščina in farani so živeli v najlepši vzajemnosti. Pa tako pač zmirom ne sme biti. Obče priljubljenega kaplana so tebi nič meni nič prestavili in nam poslali slovitega agitatorja iz Sv. Petra, gospoda J. Kranjca. Prvi dan, ko je prišel, se je že razprl s svojim skomplanom. Tudi v Zagredu in v cerkvi ga je zmadral, seveda le z besedami češ da je baje tamkaj on gospod. No, sicer to nas nič ne briga, pa pomenljivo je vendar. Prav pa nam ni, da se naš Kranjček vrtava v vse druge stvari in razmere, katere ga sploh popolnoma

Dekle je zaradelo ko mak na polju, zajokalo se glasneje ter poljubilo dolgega očeta.

Že drugi dan sta Lojze in mati počitno estopila v lepo Zidarjevo hišo. Mamka je gledala malo plaho, a sinu so larela lica. Gospodar jima je prijazno kel nasproti ter ponudil roko v pozdrav, rekoč: "Tako je prav, da sta prišla! Veš Lojze, za gredo in za salato je škoda, moje vrati so pa dosti široke!"

Kaj bi še več pisal o tem, saj ste to većinoma že vsi sami doživeli. Povem samo, da so se čez tri dni peljali k notarju, v nedeljo pa je bil mlad par še oklican.

Ne smem pa pozabiti povedati, kakšen truš je nastal v vasi, ko se je raznesla novica o ženitvi. Na enkrat je Lojze postal potuhnen pomočnjak, njegova nevesta pa ničvrednica, ki se je zdaj za kazen morala oddati beraškemu fantu. Najbolj glasni so seveda bili mladeniči, katerim so se sline cedile po Zidarjevem bogastvu, a čez ulosa zadolženi veliki posestnik Matjaš se je celo zaklel, da mladi Zidar ne bo dolgo užival svoje sreče.

Pri Zidarju se je začelo rajsko življenje; mlada sta bila v sedmih nebesih, a oče je hvalil Boga, da mu je dal tako pridnega in pametnega zeta. Škoda, da starček ni dolgo užival sreče, zakaj je prva nima ga je spravila v hladni grob.

Težko sta mlada pozabila očeta. Toda čas zaceli vse rane in tako sta postala sčasoma tudi Zidarja vesela, posebno, ker jima je šlo vse lepo izpod rok, vsega sta imela zadosti; ljudje so pravili, da jima le ptiče mleko in srtični otroci manjkajo.

Pa sreča je opočeta. Pravijo, da je okrogla in da se zato šlovcu tako hitro izmuzne. Ušla je tudi Zidarjema — ko se je Lojze nekega večera z m vračal iz sejma, ga je divji Matjaš, kateremu so vse prodali, zahrbtno ubil.

Celi svet nima šlovcu, ki bi mogel popisati, kako je uboga vdova žalovala za dobrim možem. Sosedu so se le bali, da bo zorela. Najbolj jo je skrbelo, kaj bo z rajnim v večnosti, ker je izdihnil brez spovedi. Za silo so jo vendar potolabili. Največ moči ji je vild v rajneno srce župnik, ki je rekel, da je Bog neskončno usmiljen in da ga zato gotovo ne bo dregel v pekel, ampak samo v vico, a iz teh ga lahko reši z mašami in z dobrimi deli.

In revica je res daval ta razne molitve in maše, vsak tedna najmanj za eno. Čez nekaj let pa je denarnica postala suha, in nekega dne se je udoma z zadnjimi kronami podala v farovž.

Kakor se večkrat prigodi, imel je župnik skrbno gospodajajo, sicer ne več lepo, zato pa bolj hudo in

sitno. Kakor hudič na dušo, tako je pazila na svojega gospoda in povsod je hotela imeti prvo besedo.

Zidarka je ponosno vstopila in dejala: "Prečastiti gospod župnik, več sto mal sem se plačala za svojimi rajnim moljem, zdaj bi pa vendar rada vedela, če je še rešen iz vici."

Župnik je postal rudič ko kuhan rak, je kmetico prav debelo pogledal in ji v zadregi ni vedel ničesar odgovoriti. Tedaj pa se namesto njega oglašil kuharica ter se obregne: "Tvoj mož bo skoraj iz vici rešen, samo nogo še ima v lahkem ognju! Le daj še za maše in vigilije, saj si bogata!"

Po teh besedah je Zidarka še bolj debelo gledala ko župnik na njegovo vprašanje. Pogledala je zdaj duhovna, zdaj njegovo kuharico. Potem se je nasmehnila, vsaknila krono, katere je imela pripravljene za maše, v lep, se obrnila in pri vratih rekla: "Če ima rajni samo nogo v lahkem ognju, nič ne dene, ker ga je v nogo rado zeblo. Zato pa zdaj ne plašam robene maše 'več'."

Svojo besedo je zvesto držala. Nikdar ni več izdajala denarja za molitve in maše, namesto da bi zmajz v cerkev lazila, je rajni doma pridno delala in ko je na stara leta zatisnila trudne oči, je zapustila lepo premoženje domačim vbojim. Tudi za njo ni nihče plačal maše, pač pa se zdaj molijo siromaki za dobro lenico.